

NIVELUL INFLAȚIEI: UNELE ASPECTE DE REGLEMENTARE

*BABII Leonid, prof. univ., dr. hab. în economie,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

This article tries to prove that the inflationary process depends on the simultaneous action and merger of laws and objectives of activities from authorized entity to take control of making judgments decision.

Key words: inflation rate, banking system, National Bank, financial flows, social system, fiscal policy

O problemă de practică economică intens dezbătută, analizată și resimțită este inflația, relațiile pe care aceasta le stabilește sub formă de cauze și efecte cu celelalte variabile economice.

Cauzele inflației sunt multiple și importante; identificând pentru cazul Moldovei: creșterea costurilor salariale, evoluția fiscalității, deprecierea leului, indisciplina financiară arieratelor, evoluția prețurilor și tarifelor practicate la utilitățile publice oferite în condiții de monopol.

Simpla enumerare a acestor cauze reflectă complexitatea lor. Însă situația este incertă - inflația în Moldova față de media din UE pînă în 2014 era dublă, însă luînd în calcul situația primului trimestru, nivelul inflației în 2015 poate atinge un minim de 20-25%. Așteptările asupra duratei deprecierei cursului de schimb determină viteza și mărimea influenței cursului de schimb asupra inflației.

Evident, tulburările haotice din sistemul financiar ar putea să nu întrețină așteptările inflaționiste ale populației republicii. Oare este posibil în condițiile actuale, de ținut sub control nivelul inflației?

În primul rînd, observăm că decizia privind emisia semnificativă de bani de hîrtie, este precedată de sarăcirea trezoreriei.

Prin urmare, căutarea modalităților de a reduce inflația, poate fi realizată printr-un set de măsuri, care ar veni în completarea celor existente. Una dintre cele mai cunoscute modalități este prevăzută de politica fiscală promovată de stat. Gama și cantitatea plăților spre buget din lume este destul de variată, dar cele mai multe dintre limitele stabilite se încadrează în intervalul 10-12% și 35%. Alegerea unei anumite cuantificări (exprimări cantitative), specifice sistemului social de impozitare, este „opacă” pînă în prezent, din motiv că argumentele variază considerabil și sunt legate istoric de trăsăturile și caracteristicile de funcționare ca un tot întreg.

Pur și simplu copierea taxelor și impozitelor nu este permisă în cazul în care scopul final este de a evita agravarea tensiunii sociale.

Concepția teoretică, care ar identifica măsurile concrete ce trebuie întreprinse pentru a obține un rezultat pozitiv pe o perioadă lungă de timp, încă nu este fundamentală. Actualmente predomină metodologia, aproape dovedită, care este orientată spre țările libere ale căror economie se dezvoltă nu numai extensiv, dar și intensiv.

Experiența acumulată în reglarea nivelului inflației arată că reducerea acesteia se realizează prin crearea

unor rezerve prezentate în buget, în valută forte.

Desigur, pregătirea tehnică și punerea în aplicare a bugetului nu este o sarcină ușoară. Exactitatea prognozei pe componentele majore ale veniturilor și cheltuielilor este dependentă de stabilitatea sistemului social cu condițiile de corelație între anumite limite.

Bugetul, ca urmare a activității riguroase a setului de subiecți implicați în crearea lui, de fapt, este o încercare de a conecta manifestarea spontană cu forțele pieții, vizînd eliminarea posibilității existenței fenomenelor de fluctuație, care pot determina abateri semnificative de la starea de durabilitate.

O comparație a nivelului de dezvoltare a țărilor din Lumea Veche și Statele Unite arată că efectul pozitiv al „menținerii” stabilității sistemului social și economic se realizează prin existența independenței relative a Băncii Naționale cu decizia de a emite bani.

Dezvoltarea și ratificarea ulterioară a documentelor agregate reglementează intervenția guvernului în activitățile întregului sistem bancar, în special a Băncii Naționale, care are dreptul de a emite bani. Această intervenție este un pas pozitiv în direcția de echilibrare și deplasare a fluxurilor financiare și prin urmare, și a ratei inflației.

O influență asupra ratei inflației o are sistemul bancar, care depinde în mare măsură de formarea fluxurilor de numerar. Extensia multiplicativă, setul instrumentelor nou-create și utilizarea rațională a instrumentelor, practicilor aprobate (titluri și obligațiuni de stat), au impact asupra rotației de bani, fără a recurge la suplimentare. Setul de instrumente care predomină printre entitățile implicate în dezvoltarea și strategia BNM și a instituțiilor bancare comerciale, permite identificarea impactului asupra funcționării sistemului social.

Cu toate acestea atingerea echilibrului între bunurile și banii în circulație, nu este posibilă din cauza caracterului imprevizibil al apariției fluctuațiilor în cadrul economiei. Acestea din urmă, apar din interacțiunea elementelor sociale ale sistemului și influențele ce apar din exterior, în legătură cu activitatea fiecărui participant pe piață. Capacitatea de a separa fluctuațiile afectează starea sistemului care este determinată nu numai de dimensiunea sa cantitativă, ci și de starea în care se află sistemul social.

Fluctuațiile mici pot fi cauzele începutului unor schimbări semnificative ulterioare. Iar „dacă fluctuația devine greu de controlat, aceasta nu înseamnă că nu putem localiza cauza instabilității generate de fluctuații”. Continuitatea unei secvențe finite de decizii ar putea obține rezultate pozitive în gestionarea inflației dacă pragmatismul separat al subiecților nu va prevala asupra intereselor statelor.

Dorința de a obține o creștere maximă a veniturilor nu trebuie să depășească limita admisibilă, dincolo de care în sistemul social pot apărea fluctuații generate de diferențierea veniturilor și, ca rezultat, agravarea tensiunilor sociale. Influența lor asupra sistemului crește pe măsura a volumului de venituri. Probabilitatea tranziției la o stare instabilă din calificativul devine reală, și prin urmare, adaugă premise fundamentate, argumentate pentru creșterea nivelului inflației. Adam Smith într-o formă simplă a prezentat avantajele comerțului exterior, accentuând un mod accesibil de a reduce costurile, și, prin urmare prețul mărfurilor, producând ceea ce este cel mai bine stăpânit și aduce cel mai mare beneficiu. Cu toate acestea, gestionarea activă a comerțului exterior conține potențial de oportunitate pentru inflație.

Importurile de bunuri sunt inițiativa antreprenorilor, în comun cu producătorii de bunuri ei caută să se extindă, și să ocupe nișa cucerită pe piața din țara în care sunt transmise. Plățile în valute forte, pentru bunurile livrate la fel sunt supuse inflației, generând o influență externă asupra ratei inflației și determinând în final și o creștere a prețurilor.

În cazul în care piața externă nu este protejată împotriva pătrunderii soiurilor de mărfuri importate în mărimi strict reglementate, pot suprima proprii producători, aceasta duce, pe de o parte, la monopolizarea reducerea eficacității menținerii stabilității prețurilor, pe de altă parte, poate duce la creșterea șomajului și tensiunii sociale.

Balanța de import-export permite protejarea monedei naționale de la un colaps acut și dezvoltarea armonioasă a economiei proprii. Modalitățile de reglementare a mărfurilor importate variază între normele acceptate pe scara largă a comerțului internațional, dar cel mai frecvent utilizate este cvotarea și taxele vamale. Unitatea și echilibrul cuantifică importurile și exporturile. Deși rolul statului în ceea ce privește reglementarea economiei naționale într-o gamă globalizată de opinii, este suficient de larg, mai convingătoare, considerăm poziția în care este menținută. Impactul pozitiv al activității riguroase a statului, ca o entitate de afaceri, este combinat cu complexitatea structurii organizației, și, prin urmare, reglementarea este asociată cu o creștere a cheltuielilor de fonduri bugetare, cheltuite pentru formarea și menținerea unor structuri responsabile pentru controlul asupra importurilor, respectarea cotelor. Cu alte cuvinte, intervenția activă a statului în mecanismul de piață, asociat cu creșterea presiunii asupra bugetului, pentru că o creștere excesivă a numărului de structuri și sporirea numărului de angajați, conține deasemenea, premise pentru creșterea nivelului inflației. De menționat, că moliciunea inflației este un fel de mijloc de menținere a activității subiectului. În acest caz, se pierde aproape totul din cauza schimbării cererii și ofertei. Totodată, există o depreciere a valorilor materiale și spirituale, chiar și o mare parte a populației suferă pierderi. Nivelul inflației ridicate crează premise pentru concentrarea de fonduri imense de la cei care au folosit

recesiuni globale și au cumpărat bunuri materiale la prețuri avantajoase. Și, din moment, ce oamenii au dorința de îmbogățire, datorită conștientizării oportunităților ascunse de bani pentru a satisface nevoile, dorința de a profita de rata în creștere rapidă a inflației, nu va dispărea de la sine.

Numai reglementarea stabilă este capabilă s-o păstreze la un nivel scăzut. Astfel, inflația, care însoțește dezvoltarea sistemului social, este produsul acțiunii simultane a condițiilor obiective și factorilor subiectivi. Dacă primii se formează în baza influențelor externe și schimbărilor interne, apoi acțiunile subiectului sunt determinate nu numai de acești factori, ci, de asemenea, și de un set de caracteristici complete ale omului, ca ființă rațională și socială.

Creșterea excesivă a numărului de bani de hârtie, asociată cu decizia voluntară a subiectului posedat de împrumuturi, fără o creștere corespunzătoare a masei mărfurilor, poate aduce inflația la zeci de procente într-o perioadă foarte scurtă de timp.

Ieșirea din criza implică o combinație de acțiuni pe mai multe fronturi în ceea ce privește desfășurarea politicii de dezvoltare economică. Concomitent, trebuie de urmărit dinamica procesului de aplicare a măsurilor de reducere a inflației:

În cazul inflației la cerere:

- Diminuarea cheltuielilor publice prin sistemul de impunere (sporirea taxelor și impozitelor)
- Creșterea ratei dobânzii duce la scăderea cererii de investiție și diminuarea presiunii inflaționiste în cazul inflației prin costuri, pe termen scurt, este nevoie de un control atent al prețurilor. Pe termen lung nu este recomandat deoarece duce la un mai mare dezechilibru între cerere și ofertă.

În cazul inflației prin salariu, pe termen scurt, se impune un control al veniturilor salariale și nesalariale. Nu se recomandă pe o perioadă îndelungată, deoarece angajații nu vor suporta reducerea salariilor și vor riposta. Politica monetară reprezintă un factor important în atenuarea inflației, va duce la mărirea ratei dobânzii și, în consecință, la diminuarea cererii și reducerea prețurilor.

Deși rata inflației poate fi redusă la un anumit nivel minim, ea se va ridica cu siguranța din nou, pentru că sistemul social este într-o continuă schimbare și apariția fluctuațiilor e o caracteristică indispensabilă. Ele apar în mod natural, firesc precum și sub influența activității active a subiectului care combină inerent subiectului stimularea (îmbold) și formarea obiectivelor determinate deja. Ele sunt volatile, la fel, ca lumea din jurul nostru.

Evident, procesul inflaționist depinde de acțiunea simultană și de contopire a legilor și obiectivelor activității entității abilitate să preia controlul asupra luării Hotărârilor decizionale.

S-a constatat că cel mai eficient mod de reglementare activă a inflației este dezvoltarea sistemului bancar, promovarea, demararea activă a politicii Băncii Naționale, conjugată cu problema emisiei de bani, iar politica fiscală permite să dezvolte o strategie pentru eficiență și simplă copiere a experienței altor țări este inacceptabilă dacă dorim evitarea tensiunilor sociale.

Sitația economico-financiară dificilă din RM este consecința lipsei unei doctrine, unui concept, unei metodologii, unor programe de funcționare a sistemului economico-financiar. Funcționarea economiei RM nu poate fi lăsată la discreția cererii și ofertei. Este necesară trecerea RM la metodele de planificare similare celor din Japonia, SUA, Franța. Sunt necesare cursuri anuale de perfecționare (cu examen) a tuturor specialiștilor, inclusiv a șefilor din structurile de stat, publice locale. Este necesară elaborarea și editarea a indicațiilor metodice pentru toate structurile de stat.

Bibliografie

1. Chirca, M. *Economica*, nr. 2, Chișinău, 1999.
2. Coman, A.; Pop, R. *Inflația*, București, 2012.
3. Datele Băncii Naționale a Moldovei, www.bnm.md.
4. Materialele Seminarului Băncii Naționale a Moldovei „Transmisia politicii monetare și modelarea inflației”, 2007.
5. Svensson, I. *Open-Economy Inflation Targeting*, *Journal of International Economies*, vol. 50(1), 2000.